

Tu'j Pabl te Tito

Tito tb'i jun xjal nya aj Judiy, ex otaq nimin ti'j Jesucrist (Gal. 2:1-3). Otaq kyij tq'o'n Pabl Tito tojjo tal much' tx'otx' tku'x toj ttxuyil a', Creta tb'i, exsin o txi q'o'n toklin tu'n tok tchmo'n jun ch'uq nimil antza. Tze'ngeku tu'j Pabl te Timotey, ikytzin u'j lu'n nojne tu'n nimku tq'aaq'b'il tk'u'j ex ttzaljb'il ti'j Tito.

Te tnejil, a u'j lu'n ntq'o'n junjun tumil kyij'jjo nejinel kyxol nimil ex jni' kyoklin exjo t-xilin kychwinqil. Atzin lu'n junx tyol tuk'a u'j xi ttz'ib'in te Timotey (2Tim. 3:1-13). A kynab'l ex kychwinqil ex kyxnaq'tzb'il b'a'nxi tu'n tok te yek'b'il kywutzxjal, qu'n attaq nimku xnaq'tzil, a nya twutzxix kyyol, ex b'e'x i kub' kysb'u'n kynab'l nimku xjal tuk'a kyxnaq'tzb'il.

Te tib'ajxi, ntzaj toqxenin Pabl te Tito tu'n t-xi tq'ma'n tze'n tu'n kyb'ete ila'ku ch'uqxjal toj tumilxix toj Tanim Dios (cap. 2). Toj toxin capitulo, nyolin Pabl ti'j junjun tumil, tze'n tu'n kyb'ete tkyaqil nimil toj kychwinqil.

Xi ttz'ib'in Pabl jun u'j te Tito

1 ¹Ayi'n Pabl, nxi ntz'ib'inji'y u'j lu'n, qu'n jun taq'n'il qMan Diosqi'n, ex jun tsanjil Jesucrist, chq'o'nqi'n tu'n, tu'n kyniminxjal, a sk'o'nqe tu'n Dios; ex tu'ntzin tel kyniky' ti'j Tyol, a twutzxix, noq tu'n kukx tu'n kyximi'n ti'j Dios.

²Tkyaqiljo lo tzajnin ti'jjo jun q'uaq'b'il qk'u'j ti'jjo chwinqil te jun majx, ikyxjo tze'nku tq'ma Dios, atxix tej na'mtaq tu'n tkub' xkye tkyaqil. Ex atzin anetzi'n o tzaj tq'ma'n Dios, ex nlay qo kub' tsb'u'n.

³Me atzin ja'l'in, ma kanin tq'ijil tu'n tyeq'in te Diosjo Tyol kyexjal, noq tu'n xi nyolinji'y Tyol, a oqxenintz we'y tu'n, a Klolqe te jun majx. ⁴Nxi ntz'ib'inji'y u'j lu'n tey, Tito, a ay ma tz'oka tze'nku jun nk'wala,^a tu'n ma nimi'n tze'nku we' ti'jjo Tb'anil Tqanil, a xi nq'ma'n tey. Wajatl'a'y noqit ax qMan Dios ex qAjaw Jesucrist, a Klolqe, tzaj ky'iwilintiy tuk'a t-xtalb'il, ex tu'n tten jun nuk'b'il toj tchwinqila.

A taq'in Tito toj tx'otx' Creta

⁵Tej tkyij nq'o'n toj tx'otx' Creta, kyij nq'ma'n tey tu'n tkub' tb'inchinjiy

a na'mx tu'n tb'ant, ex tu'n kyjaw tsk'onji'y nejinel toj Ttanim Dios te junjun tnam, ikyxjo tze'nku' xi woqxen'in tey. ⁶Jun nejinel toj Ttanim Dios, il ti'j tu'n tnajan tz'aqle toj tkyaqil, tu'ntzin mix a'l jun aku tzaj q'mante jun ti' ti'j. Il ti'j tu'n tten junxch'in t-xu'jil, ex aye tk'wal, il ti'j tu'n kyok te nimil, ex nya meltz'il kyib', tu'ntzintla nti' jun yol ktzajil kyij', tu'n nya wen kyb'inchb'in. ⁷Qu'n ayetzin xjal lu'n at-xix kyoklin tu'n kyok te nejinel toj Ttanim qMan Dios, ex ma tzaj tab'tzin Dios jni' taq'in kye. Tu'npetzi'n, il ti'j tu'n tten jun kychwinqil jiky'in wen. Ex nya wen tu'n tok jpet kynab'l, ex nya aj q'ojilqe, ex nya tx'ujtinelqe, ex nya aj yasilqe, ex mina pon kyk'u'j ti'j jun kykaneb' nyaxix toj tumil. ⁸Qala', jun nejinel toj Ttanim Dios il ti'j tu'n tkub' t-xk'a'min b'etin xjal toj tja, ex tu'n tb'inchin b'a'n toj tkyaqil, ex at-xix t'nab'l, ex tz'aqle toj tchwinqil, ex tzyu'n tib' ti'j jni' nya b'a'n. ⁹Ex il ti'j tu'n tok lipe ti'j Tb'anil Tqanil, a ma tzaj yek'in, tu'ntzin tb'ant tnimsin kyk'u'j txqantl tuk'a jun xnaq'tzb'il b'unin, ex tu'n t-xmoxin kyij'jjo a nchi yolb'in ti'j.^b

^a 1:4 2Co. 8:23; Gal. 2:3; 2Tim. 4:10. ^b 1:9 1Tim. 3:2-7.

¹⁰Il ti'j jun nejinel ikyjo, qu'n tu'n at nim xjal ajq'oj ti'j Tb'anil Tqanil. Ex nimku xjal nti' tajb'in kyyol, ex nchi kub' kysb'u'n txqantl. Kyxoljo xjal lu'n nimku nkyq'ma'n, qa il ti'j tu'n tok kyechil ti'j kytz'umil tze'nku kyij tz'ib'in toj Tu'jil Tyol Dios, qa kyajxjal tu'n kykyij toj wen tuk'a Dios. Me tkyaqiljo yol lu'n, nya twutzx.

¹¹Tu'npetzi'n, il ti'j tu'n t-xi yek'it qa nti' tumiljo kyxnaq'tzb'il lu'n, tu'n mi chi xnaq'tzinil, qu'n nchi najsin kynab'l nimku xjal, ex nchi b'inchin mib'in kyij. Ex tkyaqiljo lo nchi xnaq'tzin xjal lu'n noq tu'n kyanb'in pwaq.

¹²Ex jaw we' jun nmaq yolil kyxol xjal aj Creta, ex chi' kyjalu'n kyij'x t-xjalil:

Aye aj Creta noqx iky'il yolqe, ex nti' kynab'l;

noqx nchi b'inchin tze'nku ntqanin kyxmilil; manyor lo'lqex ex manyor ky'ajqexch.

¹³Ex twutzxixjo, a o tq'ma. Tu'npetzi'n, il ti'j tu'n kyxi kawit, tu'ntzin kyel wen toj kynimb'il ti'j qMan Dios, ¹⁴ex tu'n mina txi' amb'il te kyxnaq'tzb'il xjal aj Judiy, a nti' tumil, ex a tzajnin kye ojtxe qxjalila; ex tu'n mina txi kyb'i'nji'y a kyajb'il, qu'n aye xjal lu'n ma kyij kyij'lin a yol twutzxix.

¹⁵Me metzin kye nimil, a tz'aqle ta' kynab'l, wen te' te kye tkyaqil. Me ayetzin kye nya tz'aqle toj kynab'l, tkyaqil n-ok kyq'o'n te nya wen, tu'n ma naj kyanmin ex kynab'l tu'n il. ¹⁶Ex nkyq'ma'n xjal lu'n qa ojtzi'n Dios ky'u'n, me tuk'a kyb'inchb'in n-ele qniky' ti'j, qa nya twutzxjo kyyol. Qu'n aye xjal lu'n manyor iky'ilqe, ex mib'in chi nimin, ex nti' kyaj tu'n kyb'inchinte jun ti', a wen.

**Junjun xnaq'tzb'il tu'n
t-xi' kye ila' ch'uqxjal**

2 ¹Me atzin te, Tito, q'o'nxa jun xnaq'tzb'il kye xjal tojix tumil tz'aqlexix wen. ²Ex atzin xnaq'tzb'iljo lo: Q'manxa kye ichin, a ma chi tijin,

tu'n mi chi tx'ujte, tu'ntzin kynimajtz kyu'n txqantl, tu'n tten kynab'l, ex tu'n kyok tz'aqle toj kynimb'il ex toj tq'aq'b'il kyk'u'j, ex tu'n tiky'x kyu'n tkyaqil ti' toj kychwinqil.

³Ex ikyxjo, q'manxa kye tij qya tu'n kyb'et-xix toj tumil toj kychwinqil, tu'n mi chi ok iqil yol, ex tu'n mi chi tx'ujte. ⁴Qala' tu'n kyok te jun yek'b'il twutzxix, tu'n kyyek'inte kye ku'xin qya tu'n kyk'u'jlin te kychmil ex kyal, ⁵ex tu'n tten kynab'l, ex tu'n kyok tz'aqle toj tkyaqil, ex tu'n tok tilil kyu'n toj kyaq'in toj kyja, ex tu'n kyoyin jun ti' te juntl, ex b'a'n tu'n kyniminte kychmil toj tkyaqil, tu'ntzin mi tz'el kyij'linxjal Tyol Dios.

⁶Ex ikyxjo, q'manxa kye ku'xin ichin tu'n tten kynab'l. ⁷Ex aku te, tu'n tkub' tq'o'n jun yek'b'il toj tkyaqil. Ajtzin t-xi t-xnaq'tzintza, b'inchinkuy jikyinxix wen ex tuk'a nim ttab'la. ⁸Q'manxa tuk'a tumil, tu'n mi tz'el iky'in kyu'nxjal; qala' noq tu'n kyjaw tx'ixwe aye nchi yob'in qi'j, qu'n nti' tumil tu'n kyxo'n yol ikyjo.

⁹Ex ikyxjo, q'onxa kynab'l aq'nil, tu'n tkub' kynimin tajaw aq'untl toj tkyaqil, ex tu'n kyok te tb'anil xjal, tu'ntzintla mib'in chi tzaq'win, ex tu'ntzin ttzaj tajaw aq'untl kyij. ¹⁰Ex tu'n mi chi elq'in jun ti' exla qa tal netz', qala' tu'n kyokx jikyinxix wen toj tkyaqil, tu'n tel kyniky'xjal, qa a xnaq'tzb'il ti'j Dios ex Klolqe Jesús, tb'anilixix.

¹¹Nxi ntz'ib'i'n tkyaqiljo lo, qu'n ate Dios o tzaj yek'inte t-xtalb'il toj tkyaqil twutz tx'otx', tu'n tklet tkyaqilxjal tu'n. ¹²Ajo xtalb'il lo ntzaj tyek'in qe, tu'n tkyij qtzaqpi'n tkyaqiljo nya b'a'n, a tajjo ojtxe qten, ex tu'n qb'et-xix toj qchwinqil jikyinxix wen tuk'a qnab'l, ex tuk'a jun tumil tu'n qximin ti'j qMan Dios toj tkyaqil. ¹³Ex ikyxjo, ntzaj tyek'in Dios qe, tze'n tu'n qayo'n tuk'a tzaljb'il a tulil Jesucrist, a qDios ex qAjaw, tuk'a tkyaqil tqoptz'ajiyil, ikyxjo tze'nku tzaj tq'ma'n Jesús qe. ¹⁴Qu'n a Jesús o txi

tq'o'n tib' te qxel, tej tkyim twutz cruz, tu'n qkotpit toj tkyaqil il,^c ex tu'n qtxjet saqxix wen tu'n qok te te,^d ex tuk'a tkyaqil qanmin, tu'n qb'inchin te b'a'n.

¹⁵Tkyaqiljo lo, ilxix ti'j tu'n t-xnaq'tzintiy. Ex tu'n ikyjo, tu'n tq'ontiy nab'l kye nimil, ex tu'n kyxi tkawi'n toj tb'i qMan Dios. Me il ti'j tu'n tb'inchiteji'y lo tuk'a t'nab'la, tu'n mi txi tq'o'n amb'il kyexjal tu'n tel iky'in kyu'n.

**Tze'n tu'n kyb'ete nimil
toj kychwinqil**

3 ¹Na'nxa kye nimil tu'n tkub' kynimin aj kawil exsin tkyaqil kawb'il tzalu'n twutz tx'otx', ex kukx tu'n tkub' kyb'inchin tkyaqil b'a'n; ²ex tu'n mi chi yolb'in ti'j a'la, qala' tu'n kymujb'inte kyib' tuk'a tkyaqil, ex tu'n kyyek'inte kymutxb'il kyib', a twutzxix wen, kywutz kykyaqil xjal.

³Qu'n ikytaqtzin qte'n ojtxe: Nti'taq qnab'l, ex minataq nkub' qninin Dios. Nqo b'ettaq toj najin, ex nqo b'inchintaq tkyaqil wiq achb'il, ex tzyu'nqotaq tu'n tkyaqil wiq il, ex oto'taq toj tkyaqil nya b'a'n, ex nlo'chjtaq qk'u'l'j kyi'j quk'a. Nchi el qiky'intaq, ex nqo el iky'intaq kyu'n.

⁴Me atzaj te' saj tyek'in Dios, a Klolqe, twenil ex tq'aq'b'il tk'u'l'j qil'j, ⁵ma qo klet, nya tu'n qb'inchb'in nyakuj b'a'n, qala' noq tu'n tq'aq'b'il tk'u'l'j qil'j.^e Ma txjet qanmin tu'n, noq tu'n ma qo itz'je tkab' majin. Ex ma qo saqix tu'n Xewb'aj Xjan, ⁶a saj tq'o'n qMan Dios qe, noq tu'n Jesucrist, a Klolqe. ⁷Ex noq tu'n t-xtalb'il Dios, ma qo ok tz'aqle twutz, ex

tu'n ikyjo, at qoklin ja'lin ti'j jun etzb'il toj kya'j, a nqo ayo'n ti'j.

⁸A nyola xb'aj ntz'ib'i'n lo, twutzxix te'. Tu'ntzintzjo, waja tu'n t-xi t-xnaq'tzinjij lo tuk'a tkyaqil tanmi'n, qu'n tu'ntzin aye' nimil ti'j qMan Dios, tz'okit kyq'o'nxix tilil, tu'n tb'antjo a wen kyu'n. Ayetzi'n lu'n, ilxix ti'j, ex nimxix tajb'in te tkyaqil xjal.

⁹Me atzin te, Tito, pa'mil tib'a kyi'jjo kyyolxjal, a nti' tumil, ex ti'jjo nkyq'ma'nxjal kyi'j ojtxe qxe'chil. Ex mi txi tq'o'n amb'il te jyoj q'oj, ex jni' yasb'il noq tu'n tpajjo ojtxe kawb'il, qu'n ajo yasb'il lo nti' tumil, ex nti' tajb'in.

¹⁰Qa at jun kyxola, a noq taj tu'n tpa'n Ttanim Dios, txkontza, ex kawinx, tu'n mi kub' tb'inchin ikyjo. Ex qa il ti'j, txkontza juntl majl. Me qa mi xkub' nimir tu'n, kypamil kyib'tza ti'j, ¹¹qu'n jun xjal ikyjo, ma txalpaj toj tchwinqil, ex nb'et toj til, ex noq tu'n ikyjo, tzul tkawb'il Dios tib'aj kujxix wen, tze'nkuxjo ntqanin tb'inchb'in.

¹²Aj t-xi nsma'n Artemas mo qa Tíquico' te t-xela, liweyx txi'y toj tnam Nicópolis, qu'n ma kub' nb'isi'n tu'n tiky'x jb'alil wu'n antza. ¹³Ex mojinqexa Zenas, a aj kawil, ex Apolos,^e ex q'onxa tkyaqiljo a n-ajb'in kye toj kyb'e. ¹⁴Ex xnaq'tzinxa kye quk'a, a nimil, tu'n tkub' kyb'inchin wen, ex tu'n kyonin kyi'jjo a nti' at kye, tu'ntzintla kyajb'inxix kye txqantl.

¹⁵Tkyaqiljo nimil tzalu'n wuk'iy, nxi kysma'n jun q'olb'il tey. Ex atzin te, q'onxa jun q'olb'il kye kykyaqil tuk'iy, aye nimil, k'u'jlinqe qu'n.

Axitjo t-xtalb'il qMan Dios kyuk'iy.

^c 2:14 Sal. 130:8; Mt. 20:28; Mr. 10:45; Gal. 1:4; 1Tim. 2:6. ^d 2:14 Ex. 19:5; Deu. 4:20; 7:6; 14:2; 26:18; 1Pe. 2:9. ^e 3:5 Dan. 9:18. ^f 3:12 Kyb'i. 20:4; Ef. 6:21-22; Col. 4:7-8; 2Tim. 4:12. ^g 3:13 Kyb'i. 18:24-28; 1Co. 16:12.